

Szabó Róbert Csaba

SÚRŰ BOZÓT NŐ BE MINDENT

Kiterjedt család a Mikuláék famíliája, ha akarják, egy egész kultúrott-hont betöltenek, olyanok, mint egy népesebb lakodalmi gyülekezet, de bokorként is ábrázolható nemzetségük szétterjedtsége. A hajuk sötét, szőrzetük sűrű, fekete. Az országnak abban a részében élnek, ahol sok a domb, a szilvafa és a sírba készülődő idős ember. Elvadult temetőket is lehet arrafelé látni, olyan is megesett, hogy a szilvasok többé nem fogadtak magukba élő embert. És halottat is csak nehezen. A családi sírokra egy-egy szilvafát köteles mindenki ültetni, ezért nőtte be olyan sűrűn a temetődombot a szeszt adó gyümölcsfa. A szesz egyenesen az ősök lelkéből párolog ki, a férgek ugyanis mindent elrágna, de a szeszhez nem nyúlnak, hagyják, hogy a követségbe lenyúló gyökerek fölszívják, és a gyümölcsbe raktározzák. Ha van valakinek szilvafája, halottja is van, és ha van halottja, akkor pálinkája is.

Mikula Annának egyszerre három halottja is van, egy sírba temette őket, mert egyszerre haltak meg, és egyformán drága volt neki mindegyik. Mikula Anna azon töpreng, amikor a temetőkertben jár, hogy a halottak a föld alatt már nem is képesek közlekedni a sok gyökérlombtól, minduntalan belegabalyodnak, talán az is megesik, hogy valaki már nem is a saját sírjában fekszik, hanem egy gyökérkoronán fönnakadva. Mert a férgek nem egyszerűen szétrágják a testeket, hanem arrébb hordják, a nedvek szétterjednek, feloldódnak, van, aki három méterrel is odább kerül, és ott festi kövérré a földet. A halottak tehát nem maradnak közöttünk, a föld alól is arrébb állnak, nyögi, és kerülgeti az elvadult bokrokat, mintha valóban három kedves halottját keresné földet is átsütő tekintetével. Bizonyosak lehetünk abban, hogy Mikula Anna látja is a halottait, mert mindent tud róluk, idejének nagy részét a kertben tölti, a temetőkertben. A faluban is költözködnek az emberek, csak éppen három méter helyett egy egész ezer kilométert mennek odébb, és ott festik kövérré a földet. Autóbuszokkal mennek el, sok csomagot nem visznek, gyűjteni mennek, nem szétosztani. Azért szétosztatnak. Csak az öregek maradnak otthon, az Öreg Mikulák szerte a faluban, mindegyik ablakban ül egy Mikula, lesi elmenni a távozókat, és várja megérkezni a hazatérőket. Jó nagy csend lesz, csak tévék zümmögnek, mint méhek a kaptárban, hal-kan, és úgy tűnik, messziről. Mikula Anna huszonöt éves lesz idén, má-

jusban tölti. Addigra minden szilvafa elvirágzik, akkor már a darazsak pusztítják a levelet és az alakuló termést egyaránt, kifúrják az ujjbegynyi, zöld aligszilvát. De mindez észrevétlenül történik, csöndben, lágy zümmögéssel, vagy legalábbis alig észrevehető, mint ahogy az is, ahogy Mikula Anna egyik nap lejön a temetőkertből a méhek táncától kísérve, és rádöbben, hogy csupán ő maradt egyedül, aki huszonöt éves. Az öregek fejszónálva nézik a temető felől közeledni, mint aki lekészte a távolsági buszt, vagy már semmiféle buszt nem képes elérni, és úgy váltanak csatornát, hogy a gombnyomásba egész karjuk lendületét beleültetik bosszúságából. És nem titok már az sem, hogy a szilva a rózsafélék családjából származik, bár ezt még mindig annyira kevesen tudják, hogy akik szilvafákat ültetnek, azok közül is csak elvétve néhányan tartják észben, pedig a szilva, ha elvadul, és vadhajtásait mindenhol a felszínre küldi, akkor töviseket is növeszt, akár a róza meg a kökény.

Így történt, hogy a temetőkertbe először vasárnap délután kettőkor nem lehetett bemenni. Mikula Anna állt a kapuban, és elborzadva figyelte a bozótot, a bozót mélyén lappangó árnyékot, majd sarkon pördült, hogy öléből kiesett a fonott kosár a vágott virágokkal és hagymákkal, házáig futott, otthon kiválasztotta apjától maradt fejszéi közül a legélesebbet, úgy loholt visszafelé is, hogy a baltanyél lucskos lett a tenyere izzadságától, majd csépelni kezdte az összehajló ágakat, pontosan ott, ahol legutóbb lépett be a kertbe. Kitartó volt, elszánt, mert a bozót gyomrában mindenki ott volt, aki valaha is számított neki a világon, és a csapást estig vágta, másnapig vágta, míg csak rá nem bukkant szeretteire. Az ösvény szűk volt, kutyának való, négykézláb lehetett közlekedni csak rajta. Mintha a halottak indultak volna meg fönt a kusza gyökerek között csavarogva, Mikula Anna azonban egyedül tekergett, kúszott és hasalt a tüskés bokrok alatt, és még soha nem látott örömmel borult szeretteire, amikor elérte őket. Tudta, hogy most mindenki a helyén van, otthon várják őt, mert sokat fáradt, és a balta éle is kicsorbult.

Másodszor Mikula András temetésekor nem lehetett a temetőbe lépni. Az Öreg Mikulák körbeállták a szilvás bozótot, és míg Mikula Anna behúzta maga után egy nadrágszíjjal a koporsót, csöndesen és fogatlanul énekeltek valami érthetetlen szövegű dalt, talán azt, hogy *Erős várunk nekünk*. De hogy ki az az erős vár, azt nem lehetett érteni. Máskülönben csend volt újra, az Öreg Mikulák kidülledt szemmel bámulták az egybekapaszkodó szilvást, ami olyan összefüggőnek tűnt, hogy azt gondolták, Annát is örökre elnyelte. Egy ideig álldogáltak még a bozót előtt, ami valaha a temetőjük volt, aztán egyenként elszállingóztak, sorra lehetett hal-

lani a hazatérők után csapódó kapukat, és azt, hogy fokozatosan mindehünn bekapcsolják a tévékészülékeket. Anna pedig a temetőkert közepén, ami többé nem kert volt, hanem dzsungel, és a közepét is nehéz lett volna megtalálni, a szeretteit kérlelte, hogy szorítsanak helyet néhai Mikula Andrásnak, mert szeretteinek sírja mindig puha volt, akár a tollpárna, és nyitva állt örökké, mert odaát többen voltak, míg itt csupán Anna maradt, ezért várták szüntelenül. A kérés felért egy temetési imával, Mikula Anna szerettei pont annyit vártak, azután maguk közé engedték szállni néhai Mikula Andrást, hiába pörölt velük még életében, lent tágasabb csapásokon közlekedtek, úgy látszik, mondták Annának, megfordult a világ, és a gyökerek a felszínre bújnak. Megfordult a világ, mondogatta Mikula Anna is magában, a vén Mikulák a felszínen, a fiatalok megszártóródva a világ poklának bugyraiban.

Ült, csak ült Mikula Anna a temetődomb közepén, mintha csak a világ közepén ült volna, lába előtt az a sok halott, és a sűrű bozótól nem látta rendesen a falut, a csapáson újabb és újabb vadhajtások törtek elő, a vékony, nedves és zöld ágak összeborultak, mintha csak aludni készültek volna, nem is lehetett megmondani, mikor sötétedett be egészen, de tény, hogy Mikula Annát ott találta az éjszaka. Valóban helytartónak érezhette magát, mert olyan édesen aludt, mintha mindig is itt állt volna az ágya, a szerettei pedig az egyre tágasodó csapásokon sétálni indultak, úgy, ahogy azt életükben is csinálták, s ha nem is életükben, a felszínen mindenképp.

Ha a világ megfordult volna, akkor mi lennénk a halottak, kérdezték nevetve Mikula Annát az Öreg Mikulák, és a bozótban ott kéne legyen képletesen mindahány kölykünk, kacagtak fogatlanul, és hogy a holtak széles tisztásokon sétálgatnak, míg idefönt sűrű bozót nő be mindent. Sűrű bozót nő be mindent, ismételte velük Mikula Anna, és hallgatott, sokáig hallgatott, mert szeretteitől, akik egyszerre költöztek el, tudta, hogy a hallgatás a haszontalan dolgok orvossága. Az éjszakát újra a bozót közepén töltötte, szerettei ott várták, puha ágyat vetettek neki, óvták a tüskéktől, a darazsaktól és a férgektől, amelyek mindig testekre vadásznak. Mikula Anna még álmodott is, és bár reggelre ébredve nem tudta volna megmondani, miféleket, azt tisztán érezte, hogy mindezen álmok egész napra valók, kitartanak azok estig, ott zümmögnek benne, mint sosem fáradó karórája a bal csuklóján, pulzusával egyszerre. Korán kelt, és mire kiért a bozót széléig, a haját megfésülte a sok csapásra hajló ág, arcát harmat áztatta. A faluban csend volt, az Öreg Mikulák még aludtak, egy-egy ablakszem mögött kéken vibrált

egy-egy kikapcsolatlan képernyő, de a Mikula Anna öröksége, a Mikula Anna háza bizony búzlott a békétlenlenségtől, az ablakokat szurokkal öntötték le, a kaput szarral mázolták be, és a tetőn két döglött macskát dobtak át egy zsineg két végére kötve.

Harmadszorra azután nem lehetett a temetőkertbe menni, hogy Mikula Anna beköltözött a bozótosba szeretteihez. Az Öreg Mikulák állhattak egykori temetőjük előtt, énekelhették az *Erős várunk nékiünköt*, semmi sem történt, a temető kapuja, akár sokak előtt már annyiszor a mennyországé, nem nyílt ki, a bozótos nem vált ketté, hiába mutogatták díszes koporsóban halottaikat. Azonban Mikula Annát nem úgy nevelték szerettei, hogy hagyja istentelenül elkárhozni a Mikulákat, és minden hónapban egyszer megjelent a bozótos szélén, ahol rendszerint három vagy négy, néha, influenzajárványok idején akár öt koporsó is feküdt szépen sorba rakva. Mikula Anna pedig összedeglette őket, mint lepotyogott gyümölcsöket, nadrágszíjjal egyenként bevonszolta őket, és szeretteihez könyörögve nyert bebocsáttatást nekik a holtak rendes világába. És befogadták Mikula Anna szerettei rendre az egykori haragosokat, szarkenőket és macskafojtogatókat, be a szuroköntőket, és még azonfelül mindenkit, aki csak egyszer Mikula volt és ebben a faluban élt. Gyűlt, gyülekezett a sok halott Mikula Anna szeretteinél, többen is voltak már, mint egy vendégségben, megtöltöttek volna egy egész kultúrotthont, de akár egy bokor segítségével is ábrázolni lehetett volna őket szétterjedtségükben.

Amikor az elsők visszajöttek az ezer kilométerre lévő országokból, alig is találtak már valakit az Öreg Mikulák közül, azonban mindegyik megmaradt Mikula nagyon jól tudta a bozótos történetét, számon tartotta az eltemetetlen holtakat, és tudta, hogy Mikula Anna ott kísért valahol a bozótos közepén. A fiatalok jó erőben voltak, egy vasárnap délelőtt bekúsztak a kutyáknak való járatokon, négykézláb törtek előre, egyszerre több irányból haladtak az egykori temetőkert közepe felé, de semmit nem találtak. Nem volt ott semmiféle Mikula Anna, nem voltak elföldeletlen holtak, csak összenőtt, vadszőlővel összegabalyodott szilvafákat találtak, és mire este lett, föllálva lehetett közlekedni a mohos sírok között, két nap múlva pedig szekérrel, mert a fiatalok láncfűrészeket is hoztak, és valahogy úgy érezték, szükségük lehet még valaha erre a helyre.

Látó, 2008/6.

(Szabó Róbert Csaba 1981-ben született Szilágybagoson. Prózát ír.)